

EU I SRBIJA NA DELU

INFORMACIJE

UPRAVLJANJE KVALITETOM VAZDUHA

Problemi kvaliteta vazduha sa kojima se suočava Srbija slični su onima u drugim industrijski razvijenim zemljama, što je posebno izraženo u gradovima i centrima privredne aktivnosti sa visokim potencijalom zagađenja. Industrija energetike, topionice čelika i saobraćaj, ali isto tako i veliko korišćenje fosilnih goriva i drveta u privatnim kućama, doprinose lošem kvalitetu vazduha u svim aglomeracijama u Srbiji – sa negativnim uticajem na javno zdravlje i životnu sredinu. Kako bi se situacija u Srbiji popravila, zemlja je odlučila da u svoje zakonodavstvo uvede standarde kvaliteta vazduha koji važe u EU te da razvije kapacitete kako bi ove standarde vremenom dostigla. Ovo je zahtevalo poboljšanje pravnih i institucionalnih okvira za zaštitu i upravljanje kvalitetom vazduha, podršku prvoj proceni kvaliteta vazduha u Srbiji, razvoj akcionih planova za čistiji vazduh u odabranim aglomeracijama i jačanje kapaciteta na centralnom i lokalnom nivou. Preduslov za ovo je bilo uspostavljanje mreže **stanica za monitoring kvaliteta vazduha** što je učinjeno zahvaljujući **sredstvima EU**.

Primarni korisnici projekta su Ministarstvo poljoprivrede i zaštite životne sredine te Agencija za zaštitu životne sredine (SEPA), Pokrajinski sekretarijat za urbano planiranje, izgradnju i zaštitu životne sredine Vojvodine i gradovi Beograd, Novi Sad i Bor. Drugi korisnici su bili domaći instituti za javno zdravlje.

Podrška EU je iznosila **šest miliona evra** za izgradnju kapaciteta, prvenstveno kroz tvininge sa drugim institucijama iz zemalja EU i značajnim ulaganjima u infrastrukturu za monitoring kvaliteta vazduha.

Ova strateška investicija na nivou regulatora je potpomognuta investicijama od preko 100 miliona evra usmerenih na direktno smanjenje zagađenja vazduha u energetske sektoru i na mere energetske efikasnosti. Drugi programi koje finansira EU, poput onih koji investiraju u sprečavanje i kontrolu industrijskog zagađenja i regionalne centre za upravljanje otpadom, takođe su direktno uticali na smanjenje zagađenja vazduha.

REZULTATI

- Građanima Srbije su sada dostupne informacije na internetu u realnom vremenu, odnosno potpuna transparentnost kvaliteta vazduha u zemlji. Aktuelni sistem nadzora kvaliteta vazduha obezbeđuje rana upozorenja u slučaju prekoračenja graničnih vrednosti zagađivača vazduha, uključujući slučajeve industrijskih nesreća.
- Podela Srbije na zone i aglomeracije prema kvalitetu vazduha i njihovim svojstvima omogućava procenu kvaliteta vazduha i upravljanje istim u skladu sa standardima EU koji su transponovani u srpski Zakon o zaštiti vazduha.
- Građani koji žive u naseljima problematičnim po pitanju kvaliteta vazduha, imaju koristi od primene planova za kvalitet vazduha.
- Kapacitet koji je izgrađen u Agenciji za zaštitu životne sredine za procenu, nadzor i izveštavanje, a u skladu sa standardima EU, uliva poverenje kod građana u kredibilitet podataka koji su važni za njihovo blagostanje kao i poverenje u ovu važnu instituciju.

EU I SRBIJA NA DELU

INFORMACIJE

REČ KORISNIKA: Plan kvaliteta vazduha za aglomeraciju Bor, usvojen 2013. godine, prvi je plan ove vrste u Srbiji. Topionica bakra u Boru je prepoznata kao primarni izvor zagađenja sumpor-dioksidom. Kako bi ovaj problem bio rešen, nova topionica je morala da bude izgrađena, a početak njenog rada se očekuje u maju 2015. godine. Koncentracija sumpor-dioksida u vazduhu u Boru bi trebalo da bude smanjena za 90 odsto u poređenju sa trenutnim nivoom.

„Jedan od glavnih rezultata pomoći EU bila je priprema tri pilot plana kvaliteta vazduha za aglomeracije Beograd, Novi Sad i Bor. Imajući u vidu da ovi planovi predstavljaju relativno novo oruđe u oblasti zaštite vazduha u Republici Srbiji koje će biti u upotrebi u zonama i aglomeracijama sa niskim kvalitetom vazduha (III kategorija), ova aktivnost je bila od velikog značaja za Republiku Srbiju”, kaže **Dušica Radojičić, savetnik u Ministarstvu poljoprivrede i zaštite životne sredine.**

„Uvođenje metoda za merenja kvaliteta vazduha koje se koriste u EU, zahtevala je obuku lokalnih stručnjaka za analizu rezultata merenja. Projekti izgradnje kapaciteta koje finansira EU, omogućili su stručnjacima iz SEPA, kao i predstavnicima lokalnih samouprava, da nauče ispravne procedure merenja, kontrole, obrade i analize rezultata merenja sa ciljem dobijanja valjanih procena kvaliteta vazduha na nivou Republike”, kaže **Tihomir Popović, šef Odeljenja SEPA za kontrolu kvaliteta vazduha.**

Aktuelni sistem nadzora kvaliteta vazduha predstavlja bazu za upravljanje kvalitetom vazduha koja već donosi značajne prednosti. EU trenutno finansira novi ugovor sa SEPA-om, kao koordinatorom i primarnim korisnikom, koji će povezati sve mreže za nadzor kvaliteta vazduha u Srbiji, odnosno sve one kojima upravljaju SEPA, republički i beogradski instituti za javno zdravlje, kao i gradovi i opštine.

KONTAKT

Ministarstvo poljoprivrede i zaštite životne sredine: Dušica Radojičić, savetnik, Omladinskih brigada 1, tel: + 381 11 2696432; dusica.radojicic@eko.minpolj.gov.rs

Agencija za zaštitu životne sredine: Tihomir Popović, SEPA, Ruže Jovanović 27a, 11060 Beograd, tel: +381 11 2861 080/exst. 113, Mob. +381 64 64 063 45. tihomir.popovic@sepa.gov.rs

Delegacija EU u Republici Srbiji, Vladimira Popovića 40, GTC Avenija, blok 19a, tel: + 381 11 3083 200; DELEGATION-SERBIA-INFO@eeas.europa.eu

